

ΚΟΡΩΝΟΪΟΣ

ΕΜΒΟΛΙΟ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΕΣ - ΒΙΟΗΘΙΚΗ

● Τον Μάριου Νικολάου
Οδοντίατρον, Μεταπτυχιακού φοιτητή
του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας

«Επέμβαση στο πεδίο της υγείας δύναται να διεξαχθεί μόνο μετά την ελεύθερη και ενημερωμένη συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου προσώπου.

Κατάλληλες πληροφορίες δίδονται από προηγούμενος στο πρόσωπο αυτό σχετικά με το σκοπό και τη φύση της επέμβασης καθώς επίσης για τις συνέπειες και τους κινδύνους της.

Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δύναται κατά οποιοδήποτε χρόνο να αποσύρει ελεύθερα τη συγκατάθεσή του».

Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου¹

ε την γνώση που έχουμε στην παρούσα φάση περί των εμβολίων που τώρα αναπτύσσονται για την νόσο του κορωνοϊού, **δημιουργούνται ερωτηματικά κατά πόσο θα μπορέσουν να ενημερωθούν επαρκώς οι πολίτες**, σχετικά με το εμβόλιο και τις τυχόν παρενέργειες ή αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία τους, που δυνατόν να εμφανιστούν είτε άμεσα είτε μακροπρόθεσμα.

Παρόλο που οι Ευρωπαϊκές οδηγίες συνιστούν τους εμβολιασμούς, με βάση τα επίσημα

¹ Υπόθεση Βαριάνου Αθηνά ν. Δρ. Ανδρέα Π. Βορκά (2010) 1 ΑΑΔ 1541 http://www.cylaw.org/cgi-bin/open.pl?file=/apofaseis/aad/meros_1/2010/rep/2010_1_1541.htm

έγγραφα αφήνουν την επιλογή στα κράτη μέλη να διαχειριστούν το θέμα των εμβολιασμών, όπως αυτά αποφασίσουν². Είναι όμως ενδιαφέρον να σημειώσουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, ταυτόχρονα με τις θέσεις περί εμβολίων, θέτει ως οδοδείκτη με χρονοδιάγραμμα τους εμβολιασμούς³ για ΟΛΑ τα κράτη μέλη να οδηγηθούμε μέχρι το 2022 στην κάρτα εμβολιασμού για όλους τους πολίτες.

Παρεμφερή προβλήματα σε σχέση με το εμβόλιο:

«Η φαρμακευτική εταιρεία AstraZeneca, η οποία αναπτύσσει εμβόλιο προστασίας από τον κορωνοϊό, υπέβαλε το «ασυνήθιστο» αίτημα να αποποιηθεί κάθε ευθύνης και να μην θεωρηθεί υπεύθυνη για τυχόν παρενέργειες», όπως αναφέρει σε δημοσίευμα της καθημερινή εφημερίδα⁴.

Σχετική ερώτηση έχει υποβληθεί και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: «Σύμφωνα με άρθρο του Reuters, μία εκ των εταιρειών που έχουν ήδη κατασκευάσει και δοκιμάζουν το εμβόλιο για τον Covid-19, η πασίγνωστη Astra Zeneca, έχει ήδη εξασφαλίσει, μέσω ειδικών νομικών ρητρών στα συμβόλαιά της με τις κυβερνήσεις που θα τα αγοράσουν, εξαίρεση από αποζημιώσεις για τυχόν παρενέργειες του εμβολίου στους πολίτες τους!»⁵.

Το θέμα αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα δεδομένης της ισχυρής παράδοσης που υπάρχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την προστασία των καταναλωτών από οποιαδήποτε προϊόντα συμπεριλαμβανομένων και των φαρμάκων και των εμβολίων αλλά και την απουσία ειδικών ταμείων στα κράτη

μέλη για την χορήγηση τέτοιων αποζημιώσεων και την ανάληψη αυτής της ευθύνης σε αντίθεση με την ισχύουσα Ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Είναι δυνατόν να επιβληθεί το υποχρεωτικό εμβόλιο;

Οι διακηρύξεις περί βιοηθικής, οι αρχές της ιατρικής δεοντολογίας και η αντίστοιχη νομολογία της Κύπρου, είναι ξεκάθαρες για την απαγόρευση της υποχρεωτικότητας και την απαραίτητη συναίνεση του πολίτη / ασθενούς για οποιαδήποτε ιατρική πράξη και / ή επέμβαση στο σώμα του.

Αρχή Αναλογικότητας - περιορισμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων:

Τα ανθρωπίνια δικαιώματα του πολίτη κατοχυρώνονται μέσα από το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτά κατοχυρώνονται επίσης από:

- την Οικουμενική Διακήρυξη για τη Βιοηθική και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα⁶.
- την Συνθήκη της Λισαβώνας⁷ περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, 13/12/2007, άρθρο 1α, άρθρο 2(5), άρθρο 10α.

Τα ανθρωπίνια δικαιώματα στον λεγόμενο δυτικό πολιτισμένο κόσμο αποτελούν τον πυρήνα της αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Αυτά είναι δυνατόν να περιοριστούν ΜΟΝΟ σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Ταυτόχρονα, **ο ενδεχόμενος περιορισμός αυτών των δικαιωμάτων δεν γίνεται χωρίς όρια, αφού αυτός τούτος ο περιορισμός υπόκειται σε περιορισμό και έλεγχο από τον πιο κάτω νόμο: Ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητι-**

² Υποχρεωτικός ή συνιστώμενος εμβολιασμός

«Κάθε χώρα της ΕΕ/του ΕΟΧ εφαρμόζει δικό της πρόγραμμα ανοσοποίησης. Οι περισσότερες χώρες της ΕΕ/του ΕΟΧ προβλέπουν εθελοντικό εμβολιασμό. Σε 12 χώρες της ΕΕ/του ΕΟΧ, ο εμβολιασμός των παιδιών για ορισμένες ασθένειες είναι υποχρεωτικός, αν και τα εμβόλια που ορίζονται ως υποχρεωτικά διαφέρουν μεταξύ των χωρών αυτών. Οι χώρες της ΕΕ/του ΕΟΧ έχουν επιτύχει υψηλή εμβολιαστική κάλυψη με τα σχήματα υποχρεωτικού και εθελοντικού εμβολιασμού.

Κάθε χώρα της ΕΕ/του ΕΟΧ μπορεί να αποφασίζει, εάν ο εμβολιασμός θα είναι υποχρεωτικός ή εθελοντικός στην επικράτειά της. Οι εθνικές κυβερνήσεις συνεκτιμούν παράγοντες, όπως τα συστήματα υγείας τους, τα νομικά τους συστήματα και τα πολιτισμικά πρότυπα».

<https://vaccination-info.eu/el/emboliasmos/pote-prepei-na-emboliazomaste/ypohreotikos-i-synistomenos-emboliasmos>

³ ROADMAP ON VACCINATION

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/vaccination/docs/2019-2022_roadmap_en.pdf

⁴ Εφημερίδα : Ο Φιλελεύθερος

<https://www.philenews.com/eidiseis/kosmos/article/1002983/apoioieitai-efthynon-ga-parenergies-emboliou-i-astrazeneca>

⁵ Ερώτηση με αίτημα γραπτής απάντησης προς την Επιτροπή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, από ευρωβουλευτή Ελ-λάδας Ιωάννη Λαγό

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2020-004576_EL.html

⁶ Οικουμενική Διακήρυξη για τη Βιοηθική και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα <https://en.unesco.org/themes/ethics-science-and-technology/bioethics-and-human-rights>

⁷ Συνθήκη της Λισαβώνας, 13/12/2007

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL&from=EL>

κού Δικαίου Νόμος του 1999 (158(I)/1999)⁸.

Αρχή της αναλογικότητας

52.—(1) Το διοικητικό όργανο, κατά την άσκηση της διακριτικής του εξουσίας, οφείλει να λαμβάνει υπόψη και να σταθμίζει όλα τα άμεσα αναμειγμένα στην υπόθεση συμφέροντα.

(2) Τα μέσα που χρησιμοποιεί η διοίκηση στις ενέργειές της πρέπει να είναι **ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό**. Επέμβαση στα δικαιώματα των πολιτών επιτρέπεται μόνο στην έκταση που αυτό είναι απαραίτητο για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος.

(3) Αν η διοίκηση έχει να επιλέξει μεταξύ δύο ή περισσότερων νόμιμων λύσεων, οφείλει να προτιμήσει εκείνη που είναι **λιγότερο επαχθής για τον διοικούμενο**.

(4) Κάθε πειθαρχικό ή διοικητικό μέτρο που λαμβάνει η διοίκηση πρέπει να έχει αντικειμενική συνάφεια με την υποχρέωση που παραβιάστηκε και να βρίσκεται σε εύλογη σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

(5) Οι δυσμενείς για έναν ή περισσότερους διοικουμένους συνέπειες μιας διοικητικής πράξης δεν πρέπει να είναι δυσανάλογες με τον επιδιωκόμενο με την πράξη σκοπό.

Στην Κυπριακή Νομολογία, σε απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Attorney-General of the Republic v. Mustafa Ibrahim and others*, (1964) C.L.R. 195)⁹, το δικαστήριο για εξαιρετικές περιπτώσεις και/ή περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τις διατάξεις του Συντάγματος έχει ορίσει δύο πολύ σημαντικά σημεία για όποια μέτρα λαμβάνονται:

α. την αναλογικότητα των μέτρων που λαμβάνονται για αντιμετώπιση της έκτακτης κατάστασης και

β. την προσωρινότητα των μέτρων και ο περιορισμός τους στη διάρκεια της έκτακτης κατάστασης.

Στην λεγομένη πανδημία του κορωνοϊού, διαπιστώνουμε σημαντικές παραβιάσεις της νο-

μοθεσίας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών συμπεριλαμβανομένων και των πιο κάτω:

α. Παρατηρείται να φιμώνονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης οι επιστήμονες που έχουν αποκλίνουσες απόψεις από την επίσημη θέση της Επιδημιολογικής Ομάδας.

β. Τα στατιστικά αποτελέσματα, θετικών δειγμάτων (κρουσμάτων), νοσηλευομένων, ή/και θανάτων παρουσιάζονται με τρόπο παραπλανητικό και με στόχο να δημιουργούν συγκεκριμένες εντυπώσεις και κυρίως να προκαλούν φόβο.

γ. Τα μέτρα είναι **δυσανάλογα** με το πρόβλημα, π.χ. περιορισμός υγιών πολιτών. Μέχρι σήμερα στην ιστορία της ανθρωπότητας και της ιατρικής, τα όποια μέτρα λαμβάνονταν περιορίζονταν στους ασθενείς και όχι στους υγιείς πολίτες.

δ. Κάποια μέτρα είναι εντελώς αχρείαστα, αν όχι επικίνδυνα για την υγεία των πολιτών, π.χ. μάσκες, σε όλες τις επιστημονικές έρευνες που έχουν δημοσιευτεί **πριν το 2020, η μάσκα συνιστάται μόνο στους ασθενείς με μεταδοτική νόσο**.

ε. Απαγόρευση κωδωνοκρουσιών εκκλησιών (στην πρώτη φάση των μέτρων), μέτρο εντελώς ακατανόητο και χωρίς νόημα.

Μελετώντας όλα τα επιστημονικά δεδομένα που έχουμε μέχρι σήμερα ενώπιόν μας, διακρί-

⁸ Ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος του 1999 (158(I)/1999) http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1999_1_158/index.html

⁹ *Attorney-General of the Republic v. Mustafa Ibrahim and others*, (1964) C.L.R. 195) http://www.cylaw.org/clr/1964/1964_1_195.pdf

«Besides, decisions taken within the frame of the theory of exceptional powers in an emergency must be of such a nature as to satisfy two conditions: first, these decisions must be very precisely proportionate to the aim to be achieved, and secondly, in the case of decisions concerning regulations,

νουμε ότι *η μεταδοτική νόσος του κορωνοϊού είναι πραγματική*, αλλά δεν διαφέρει από άλλες λοιμώξεις του αναπνευστικού συστήματος.

Έχει *πολύ χαμηλή νοσηρότητα και θνητότητα για αυτούς που μολύνονται* και αντίστοιχα παρουσιάζει χαμηλή θνησιμότητα στον γενικό πληθυσμό, μεγέθη που προσομοιάζουν με τον ιό της γρίπης. Γενικά η μέχρι τώρα εμπειρία οδηγεί στο συμπέρασμα ότι είναι μια διαχειρίσιμη ίωση.

Με βάση την ανωτέρω συνοπτική αξιολόγηση του θέματος, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο υποχρεωτικός εμβολιασμός είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω άλλων εξαναγκασμών, πλήττει την ουσία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και την ελεύθερη υπόσταση του προσώπου χωρίς να τεκμηριώνεται οποιοσδήποτε ιατρικός ή λόγος δημόσιας υγείας για την υποχρεωτικότητα.

Σημειώσεις:

A. Ευρωπαϊκές αποφάσεις / άλλα έγγραφα:

1. Απόφαση αριθ. 1082/2013/ΕΕ του Ε.Κ. της

22/10/2013, σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας¹⁰.

2. Σύσταση του Συμβουλίου της 7^{ης} Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση των ασθενειών που προλαμβάνονται με εμβολιασμό¹¹.

3. Επιφυλακτικότητα ως προς τον εμβολιασμό και τη μείωση των ποσοστών εμβολιασμού στην Ευρώπη (Ψήφισμα του Ε.Κ. της 19^{ης} Απριλίου, 2018. (2017/2951(RSP) και (2019/C 390/20)¹².

Βλέπε παραγράφους: 30, 31, 32, 33.

4. Απόφαση υπόθεσης C-621/15, N.W. κ.λπ. κατά Sanofi Pasteur MSD κ.λπ.¹³

Εμβόλιο κατά της ηπατίτιδας Β, ο εμβολιασθείς διεγνώσθη ένα χρόνο μετά με σκλήρυνση κατά πλάκας. Βάρος αποδείξεως.

Βλέπε παράγραφο 23.

Οι κατασκευάστριες εταιρείες δεν φέρουν ευθύνη για παρενέργειες των εμβολίων.

«Ρύθμιση απαλλάσσουσα τον παραγωγό από την ευθύνη σε περίπτωση που δεν υπάρχει ιατρική έρευνα αποδεικνύουσα αιτιώδη συνάφεια θα συνιστούσε παράβαση του άρθρου 4 της Οδηγίας, επειδή όντως θα επέκτεινε τον κατά το άρθρο 7 της Οδηγίας κατάλογο των εξαιρέσεων από την ευθύνη. Το άρθρο 7, στοιχείο ε', προβλέπει ρητώς και ειδικώς ότι η ευθύνη δύναται να αποκλειστεί, όταν αποδεικνύεται ότι, κατά τον χρόνο διαθέσεως του προϊόντος στην αγορά, δεν ήταν επιστημονικά δυνατό να αποδειχθεί η ύπαρξη ελαττώματος. Αν ο νομοθέτης είχε τη βούληση να προσθέσει παραδείγματα καταστάσεων στις οποίες η ύπαρξη (ή η έλλειψη) ιατρικής έρευνας πρέπει να αποκλείει την ευθύνη, θα το είχε πράξει».

[Απόσπασμα από την απόφαση τους Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση C-621/15, σημείο 47]

5. Στρατηγική της ΕΕ για τα εμβόλια κατά της

they must be limited in time for the duration of the exceptional circumstances».

¹⁰ Απόφαση αριθ. 1082/2013/ΕΕ του Ε.Κ. της 22/10/2013

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1082&from=EN>

¹¹ Σύσταση του Συμβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 2018

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H1228\(01\)&from=GA](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H1228(01)&from=GA)

¹² Επιφυλακτικότητα ως προς τον εμβολιασμό

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018IP0188&from=LV>

¹³ Απόφαση υπόθεσης C-621/15, N.W. κ.λπ. κατά Sanofi Pasteur MSD κ.λπ.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σελίδα 18

Απόφαση υπόθεσης C-621/15, N.W. κ.λπ. κατά Sanofi Pasteur MSD

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:048:FULL&from=EN>

νόσου COVID-19¹⁴

Βρυξέλλες, 17.6.2020, COM (2020) 245 final

- Χρηματοδότηση εμβολίων από ταμείο ESI
- Έγκριση εμβολίου με συνοπτικές διαδικασίες
- Συνεργασία με την οργάνωση Global Citizen, CEPI (Συνασπισμός για Καινοτομίες Επιδημιολογικής Ετοιμότητας), GAVI (Παγκόσμια Συμμαχία για τα εμβόλια)

6. Τα δικαιώματα του ασθενούς, *Ε. Εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης*, 15/01/2008, C 10/67.¹⁵

«...η συγκατάθεση του ασθενούς πρέπει να ανανεώνεται πριν από κάθε σημαντική ιατρική ή χειρουργική επέμβαση.

Η συμφωνία του ασθενούς, που έχει ενημερωθεί, πρέπει να είναι ρητή, δηλαδή να έχει εκφραστεί αντικειμενικά. Ο ασθενής, αφού ενημερωθεί, μπορεί να αποδεχθεί ή να αρνηθεί τη διαδικασία που του προτείνεται» (3.3.1).

Β. Νομοθεσία Κύπρου:

Ι. Ο περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμος του 2004 (Ν. 1(Ι)/2005)¹⁶

11.-(1) Προϋπόθεση για την παροχή φροντίδας υγείας είναι η συγκατάθεση του ασθενούς, που **δίδεται ύστερα από ολοκληρωμένη ιατρική πληροφόρηση**, που παρέχεται από τον παροχέα υπηρεσιών υγείας στον ασθενή.

Γ. Νομολογία Κύπρου:

Υπόθεση Βαριάνου Αθηνά ν. Δρ. Ανδρέα Π. Βορκά (2010) 1 ΑΑΔ 1541¹⁷

Κατά την κρίση μας, το αντικειμενικό κριτήριο που τελικά υιοθετήθηκε, είναι ορθότερο από το υποκειμενικό και σήμερα συνάδει με τις αρχές που εμπεριέχονται στον περί της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ανθρώπου Αναφορικά

με την Εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής (Κυρωτικό) και Άλλες Συναφείς με την Εφαρμογή της Σύμβασης Διατάξεις Νόμο του 2001 (Ν. 31(ΙΙ)/01). Σύμφωνα με τον γενικό κανόνα που διατυπώνεται στο Άρθρο 5 της Σύμβασης:-

«Άρθρο 5 - Γενικός κανόνας

Επέμβαση στο πεδίο της υγείας δύναται να διεξάγεται μόνο μετά την ελεύθερη και ενημερωμένη συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου προσώπου.

Κατάλληλες πληροφορίες δίδονται από προηγούμενως στο πρόσωπο αυτό σχετικά με το σκοπό και τη φύση της επέμβασης, καθώς επίσης για τις συνέπειες και τους κινδύνους της.

Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δύναται κατά οποιοδήποτε χρόνο να αποσύρει ελεύθερα τη συγκατάθεση του».

Δ. Βιοηθική και Διεθνείς Διακηρύξεις / συμβάσεις:

Ι. Συνθήκη Οβιέδο, 1998¹⁸

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική

¹⁴ Στρατηγική της ΕΕ για τα εμβόλια κατά της νόσου COVID-19

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0245&from=EL>

¹⁵ Τα δικαιώματα του ασθενούς, *Ε. Εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης*, 15/01/2008, C 10/67

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:520071E1256&from=FR>

¹⁶ Ο περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμος του 2004 (Ν. 1(Ι)/2005) http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2005_1_1/full.html

¹⁷ Υπόθεση Βαριάνου Αθηνά ν. Δρ. Ανδρέα Π. Βορκά (2010) 1 ΑΑΔ 1541 http://www.cylaw.org/cgi-bin/open.pl?file=/apofaseis/aad/meros_1/2010/rep/2010_1_1541.htm

¹⁸ Oviedo Convention and its Protocols

<https://www.coe.int/en/web/bioethics/oviedo-convention>

Η Συνθήκη αυτή επικυρώθηκε ως νόμος της Κυπριακής Δημοκρατίας,

βλ. Ε.Ε. Παρ. Ι(ΙΙΙ), Αρ. 3563, 28.12.2001¹⁹.

Άρθρο 5: Γενικός κανόνας Επέμβαση σε θέματα υγείας μπορεί να υπάρξει μόνον, αφού το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δώσει την ελεύθερη συναίνεσή του, κατόπιν προηγούμενης σχετικής ενημέρωσής του. Το πρόσωπο αυτό θα ενημερώνεται εκ των προτέρων καταλλήλως ως προς τον σκοπό και τη φύση της επέμβασης, καθώς και ως προς τα επακόλουθα και κινδύνους που αυτή συνεπάγεται. Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί ελεύθερα και οποτεδήποτε να ανακαλέσει τη συναίνεσή του.

Άρθρο 26: Περιορισμοί άσκησης δικαιωμάτων

1. Δεν τίθενται **περιορισμοί στην άσκηση των δικαιωμάτων και προστατευτικών διατάξεων της παρούσας Σύμβασης**, πλην όσων ορίζονται διά νόμου και είναι αναγκαίοι σε μια δημοκρατική κοινωνία προς το συμφέρον της δημόσιας ασφάλειας, την πρόληψη του εγκλήματος, **την προστασία της δημόσιας υγείας ή την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων**.

2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο περιορισμοί δύνανται να μην εφαρμόζονται, ως προς τα άρθρα 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20 και 21.

ΙΙ. Οικουμενική Διακήρυξη για τη Βιοηθική και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Universal Declaration on Bioethics and Human Rights (19.10.2005)²⁰

Άρθρο 5 - Αυτονομία και ατομική ευθύνη

Η αυτονομία των ατόμων να λαμβάνουν αποφάσεις, ενώ αναλαμβάνουν την ευθύνη για αυτές τις αποφάσεις και ο σεβασμός της αυτονομίας των άλλων, πρέπει να γίνεται σεβαστός. (...)

Άρθρο 6 - Συγκατάθεση

1. Κάθε προληπτική, διαγνωστική και θεραπευτική ιατρική παρέμβαση πρέπει να πραγματοποιείται μόνο με την προηγούμενη, δωρεάν και ενημερωμένη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου,

βάσει επαρκών πληροφοριών. Η συγκατάθεση θα πρέπει, όπου ενδείκνυται, να είναι ρητή και μπορεί να αποσυρθεί από τον ενδιαφερόμενο οποιαδήποτε στιγμή και για οποιονδήποτε λόγο, χωρίς μειονέκτημα ή προκατάληψη.

([http://www.bioethics.gov.cy/Moh/cnbc/cnbc.nsf/All/7D193DFAD8089306C2257CB30036AD07/\\$file/Universal%20Declaration%20on%20Bioethics%20and%20Human%20Rights%20\(2005\).pdf?OpenElement](http://www.bioethics.gov.cy/Moh/cnbc/cnbc.nsf/All/7D193DFAD8089306C2257CB30036AD07/$file/Universal%20Declaration%20on%20Bioethics%20and%20Human%20Rights%20(2005).pdf?OpenElement))

Υ. Εθνική Επιτροπή Βιοηθική Κύπρου

Ο Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμος του 2001 (150(I)/2001)²¹:

Αρμοδιότητες της Επιτροπής

15.—(1) Η Επιτροπή—

(α) Ερευνά, μελετά, αναλύει και αξιολογεί συστηματικά, από βιοηθικής απόψεως, θέματα και προβλήματα που προκύπτουν—

(i) Από την επιστημονική πρόοδο και την εφαρμογή της στους τομείς της βιοτεχνολογίας, βιολογίας, ιατρικής, γενετικής και φαρμακευτικής· ή

(ii) γενικά από την ιατρική φροντίδα· και

(iii) την ανθρώπινη παρέμβαση στη βιολογική διαδικασία και στον ανθρώπινο γονότυπο·

(β) παρέχει συμβουλές και **εκδίδει γνωματεύσεις** σ' οποιοδήποτε αρμόδιο πρόσωπο ή όργανο τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα, καθώς επίσης και στο ευρύτερο κοινό επί βιοηθικών θεμάτων και προβλημάτων, που αναφέρονται στην παράγραφο (α) του εδαφίου (1) του άρθρου αυτού·

(γ) εξετάζει κάθε ηθικό, δεοντολογικό, κοινωνικό, ανθρωπιστικό ή νομικό ζήτημα σχετικό με—

(i) τις επιστημονικές εξελίξεις και την εφαρμογή τους, ιδίως, στη βιοτεχνολογία, στη βιολογία, στην ιατρική, στη γενετική, στην ιατρική φροντίδα, και

(ii) την ανθρώπινη παρέμβαση στη βιολογική διαδικασία και στον ανθρώπινο γονότυπο· ■

¹⁹ Κατοχύρωση Συνθήκης Οβιέδο στην Κυπριακή Νομοθεσία http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2001_3_031.pdf

²⁰ Οικουμενική Διακήρυξη για τη Βιοηθική και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα <https://en.unesco.org/themes/ethics-science-and-technology/bioethics-and-human-rights>

²¹ Ο Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμος του 2001 (150(I)/2001) http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2001_1_150/full.html